

naiva

naiva
galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

HDNU Glasilo Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Godina 3, broj 9, EU, Hrvatska, Zagreb, jesen 2016.

Izlazi tromjesečno

Cijena 20 kn

Josip Pintarić-Puco, "Putnici za vječnost", 100x150 cm, ulje/platno, 1985.g.

str. 9, 28, 29

NAJISTAKNUTIJI HRVATSKI AUTSAJDER

Djela Drage Juraka u Muzeju naive u Zagrebu

17. studenoga - 4. prosinca 2016.

str. 6, 24, 25

ZAGREB

U muzeju naive izložba 46 djela

26. listopada - 13. studenoga 2016.

SLIKAR

Fra AMBROZ TESTEN

(1897-1984)

Skupna izložba članova HDNU-a Božić, 2016.

19. prosinca 2016. - 19. siječnja 2017.

str. 14, 15, 22, 23

U ovom broju donosimo ...

Galerija Mirko Virius
 HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika
 HR, Zagreb, Trajalska 18, www.hd-naiva.hr

Impresum

Nakladnik: Hrvatsko društvo naivnih umjetnika - HDNU
 Tkalčićeva 14
 10 000 Zagreb
 Hrvatska, EU
 www.hd-naiva.hr
 email: galerija@inet.hr
 croatiannaiveart@gmail.com
 Tel. ++ 385 1 4813 730
 Mob. ++385 98 646 801
 IBAN: HR752360000-1101578162
 OIB: 23200766534
 MB: 3226239

SWIFT/BIC: ESBCHR22
 Jadranski trg 3A
 51 000 Rijeka, Croatia, EU
 IBAN: HR412402006-1100692725

Naiva - Glasilo
 Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Glavni i odgovorni urednik:

Igor Mukić

Uredivački kolegij: Zrinka Pillauer-Marić, Stanko Špoljarić, Branimir Udiljak, Igor Mukić, Ivica Flšter, Branka Hlevnjak, Miona Muštra

Novinari: Mihić Dubravko, Mladen Pavković, Sanja Perić, Andrea Mukić, Drago Živković, Ivica Kruščić, Zdeslav Draženović

Lektura i redakтура:
 Lektor.com.hr

Fotografije: Ines Igrac, Igor Mukić, Antun Bukovec

Dizajn: Igor Mukić

Suradnici: Tomo Kralj, Ivona Kočiša, Đurđica Kos, Božica Jelušić, Miona Muštra, Tvrtko Klarić, Zrinka Pillauer-Marić

Napomena:
 Zabranjeno pretiskivanje, umnožavanje, kopiranje tekstova, fotografija ili bilo kojeg dijela glasila *Naiva* bez dopuštenja glavnog i odgovornog urednika. Sva prava su pridržana.

Tisak: Kerschhoffset Zagreb d.o.o.
 Naklada: 800 komada
 ISSN 1849 5753

IZLOŽBA

22. listopada - 30. studenoga 2016.

Slikar

Stjepan IVANEC
 izlagao u Hlebinama

str. 5, 26, 27

IZLOŽBA

MOLVE

Likovni molvarski krug

str. 24

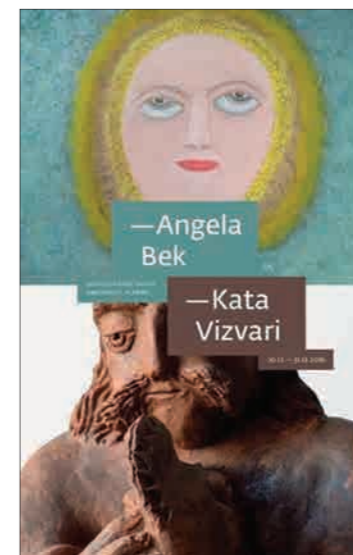
Josip Pintarić - Puco

Intervju s umjetnikom

str. 16

"U zanosu sunca", 2002. g., ulje/platno 100x150 cm

IZLOŽBA

Angela Bek
Kata Vizvari

Izložba u Hlebinskoj galeriji

Od 10. do 31. prosinca 2016.

str. 11

Novi član HDNU-a

Milan ČORAK

str. 30

Glasilo **naiva** izlazi kvartalno, četiri puta na godinu; u proljeće, ljeto, jesen i zimu, zahvaljujući financijskoj potpori članova HDNU-a.

Likovna kolonija

KOLONIJA U LIPIKU ove godine održana je 24. i 25. rujna, a mađu umjetnicima nazočili su i neki od članova HDNU-a

LIPIK Slikarica Snježana Božić, dugogodišnja članica HDNU-a, 31. svibnja 1997. godine pokrenula je likovnu koloniju za pomoć tada razorenim gradu Lipiku pod nazivom "Lipiku s ljubavlju". Kolonija okuplja slikare i kipare iz cijele Hrvatske, a prva kolonija okupila je čak 150 umjetnika sa 170 radova koji su donirani Gradu Lipiku. Otada se svake godine održavaju te kolonije pod pokroviteljstvom Grada Lipika. Budući

da je godinama prikupljeno mnogo likovnih radova, Grad je staru osnovnu školu obnovio u Multikulturalni centar u sklopu kojeg se nalazi i galerija. Za sav Snježanin trud Grad joj je 2001. godine dodijelio Nagradu Grada Lipika za doprinos u obogaćenju kulturnog života grada Lipika. Inače Snježanin otac je rođeni Lipičanin i otud potječe ideja o ovoj hvalevrijednoj akciji naše članice.

NA otvorenju izložbe govorili su Helena Kušenić, (sjedi) kustosica Hlebinske galerije, ujedno i autorica predgovora u katalogu te Robert Čimin, (stoji desno) ravnatelj koprivničkog muzeja. Nekoliko riječi o sebi rekao je i sam autor te uzvanik Luka Hrvatić

LUKA HRVATIĆ, (skroz lijevo) kulturnjački aktivist iz Pitomače, čestitao je Ivancu na otvorenju izložbe i, održavši kratak govor, prisjetio se dana dok je u osnovnoj školi slikar bio nastavnik

Muzej Mimara - Zagreb

17. listopada 2016.

ZAGREB U Muzeju Mimara 17. listopada 2016. godine održana je promocija na kojoj je predstavljen zbornik „Ivan Generalić / djelo, život, vrijeme“, u kojem su objavljeni radovi sa znanstveno-stručnog skupa koji je povodom 100. godišnjice umjetnikova rođenja održan u Hlebinama 2014. godine. Svojim priložima sudjelovalo je 27 autora. Recenzenti su kao osobite vrijednosti zbornika istaknuli interdisciplinarnost i znanstvenu razinu većine priloga. Nakon promocije zbornika, održana je projekcija dokumentarnog filma o Ivanu Generaliću, „Slikar svoje zemlje“, scenarista Milana Bešlića i Miljenka Bukovčana, u režiji Miljenka Bukovčana. U promociji je sudjelovala i Mira Francetić-Malčić, ravnateljica HMNU-a. Prigodom promocije izložena je slika „Požar“ Ivana Generalića, iz 1937. godine, nova akvizicija HMNU-a.

Predstavljen zbornik „Ivan Generalić, djelo, život, vrijeme“

ZA govornicom stoji Robert Čimin, ravnatelj Muzeja grada Koprivnice. Za stolom sjede (s lijeva) prof. dr. sc. Frano Dulibić, recenzent zbornika, Marijan Špoljar, inicijator i član organizacijskog odbora skupa, akademik Tonko Maroević, recenzent zbornika

IZLOŽBA

Katalog izložbe

OKO 150-ero uzvanika nazočilo je otvorenju izložbe Stjepana Ivanca

Slikar Stjepan Ivanec izlagao u Hlebinskoj galeriji

Galerija naivne umjetnosti Hlebine

Od 22. listopada do 30. studenoga 2016.

HLEBINE U galeriji naivne umjetnosti u Hlebinama od 22. listopada do 30. studenoga 2016. godine održana je samostalna izložba naivnog slikara iz Pitomače Stjepana Ivanca. Izložba je nazvana "Pejsažni ekvilibrij" i samim nazivom sugerira na pejzažnu ravnotežu kompozicije

umjetnikova djela. Ivanec je ovom prigodom izložio 27 slika, ulja na platnu i dva crteža. Ova izložba bi se mogla velikim dijelom smatrati kao retrospektivna jer su obuhvaćena djela kroz veći vremenski presjek umjetnikova stvaralaštva. Ivanec danas svakako spada u istaknutije

naivne slikare u Hrvatskoj što je sasvim razumljivo s obzirom na likovno iskustvo i zavidnu tehniku kojom barata ovaj autor. Na otvorenju izložbe nazočilo oko 150-ak uzvanika koji su se nakon stručnih i prigodničarskih govora družili uz domaće spravljen domjenak.

Izložba u Europskom domu

Od 18. listopada do 18. studenoga 2016.

ZAGREB Od 18. listopada ove godine do 18. studenoga, u galerijskom prostoru Europskog doma Zagreb održao se "Zagrebački likovni salon" u organizaciji HDLU-a Zagreb, na kojemu je izlagalo 27 autora. Zagrebački likovni salon 2016. predstavio je likovna ostvarenja članova HDLU-a Zagreb u tradicionalnim likovnim tehnikama slike, crteže i umjetničke grafike, a otvorili su ga 18. listopada 2016. Krešimira Gojanović, Robert Štimec i Renata Bačić.

IZLOŽBA

VMS.hr
Računovodstveni servis
i razvoj računovodstvenih programa
Kobaška 19
10 040 ZAGREB
tel. (01) 2989 542

foto & video
snimanja i montaža
presnimavanje na DVD
VHS, video 8, mini dv, 8mm filmovi
Antun Bukovec - Toni
098/620 430
bukovant@gmail.com

ERSTE
Bank

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.

IZLOŽBA

IZLOŽBU u Galeriji Molvaskog likovnog kruga otvorio je slikar Vladimir Ivančan. Nakon ove priredili su i Božićnu izložbu 2016.

Napisala: Lucija Fosić

Molvaski likovni krug - jesenska izložba 2016.

MOLVE Molvaski likovni krug svake godine prisjeća se martinskih običaja i radova koji im prethode. Tako je i ove godine, 12. studenog Molvaski likovni krug (MLK) organizirao tradicionalnu izložbu ususret jeseni pod nazivom „Molvaska jesen“. Uz slikare, izložbu su dodatno obogatili članovi Udruge voćara i vinogradara te su zajedno, doslovno oživjeli motive molvaskih slikara. Većina članova MLK-a pripada grupi naivaca koji svoj kist „bruse“ već više od pola stoljeća, dakle od ranoga djetinjstva. Vješti su u prikazivanju radova seljaka koji plodove svojega cjelogodišnjeg truda ubiru upravo u jesen. Ta jesenska idila podraskog kraja inspiracija je našim umjetnicima. Priroda se stapa s kistom, a kist „diše“ sve dok ima ljubitelja naive. Stare podravske klijeti u koje se nekoć odlagao alat na svoj zimski počinak, često su poslužile za usputna druženja seljaka, a danas su

neizostavan motiv jesenskih izložba, baš kao i košare pune grožđa koje nadmašuje ljepotu živoga. Kako su slike proizašle iz težačkih ruku one najvjerodostojnije govore o zadovoljstvu čovjeka kojeg čeka bogata okrepja uz vrč mladoga vina i pokoji zalogaj špeka i domaćeg kruha. Nepca vjernih posjetitelja izložbe te su slikarske motive mogla okusiti zahvaljujući vrijednim podraskim rukama. Podraski slikari ne samo da prikazuju požrtvovan život stanovništva dravskog podneblja nego i njihovu darovitost što najbolje vidimo u motivima košara punih voća iz kojih kruška doslovno ispada u ruke promatrača. Podravci će kapljicu dobrog vina uvijek rado potočiti, a tome nam svjedoče motivi razbijenog vrča. Jesenska magla i divljač koja iz nje iskače odraz je jesenskog raspoloženja, tajanstvenosti, laganog zatvaranja u svoje atelje i stvaranje novih slika za nadolazeću

izložbu; ali i dramatičnosti koju stvara kontrast idile zemlje i uzburkanog neba kojeg tamo u daljini upija pokoji prirodni podraski brijeg. Oko umjetnika sliku gleda iz srca, svaka slika govori za sebe i za svakoga od nas. Našemu oku samo je zapreka to, koliko srcu dopuštamo da se otvori. Djela slikara MLK-a čuvari su hrvatske tradicije, a posebice kulture samozatajnoga podraskog kraja. Upravo ih zbog toga cijenimo i nosimo u srcu u kojem god dijelu svijeta se nalazili. U toplom domu molvaskih naiva, u Galeriji MLK-a, u srcu Podravine, nedaleko od kolijevke naive izlagali su: Slava Blažeković, Martin i Stjepan Đukin, Nadica i Stjepan Fosić, Vladimir Ivančan, Đuro Jaković, Dragutin Kovačić, Petar Lončar, Vesna Martinjak, Mato Popec, Marija Stipan, Josip Toth, Drago Žufika...

naiva

LIKOVNI INFO

Napisala: Zrinka Pillauer-Marić

7

UVODNU riječ na otvorenju izložbe kazala je Mira Francetić-Malčić, ravnateljica HMNU-a, a nakon nje nadahnuo o Testenovim radovima govorio je akademik Tonko Maroević

Hrvatskimuzej naivne umjetnosti

Katalog izložbe

26. listopada - 13. studenoga 2016.

IZLOŽBA

Fra Janez Ambroz TESTEN

(1897-1984)

ZAGREB Hrvatski muzej naivne umjetnosti upriličio je od 26. listopada do 13. studenoga izložbu „Fra Ambroz Testen - Rukopis izvan umjetničkih matrica“. Autorica izložbe bila je Margarita Sveštarov-Šimat. Djelo fra Ambroza Testena (Loka pri Mengšu, Slovenija 1897. - Zadar, 1984.) nastajalo je u samozatajnosti autorova franjevačkog poziva. Međutim, od trenutka njegova otkrića i prve monografske publikacije 1982. godine, njegovo djelo bilo je u javnosti visoko ocijenjeno zbog poetike i likovne autentičnosti. Testen je bio samouki slikar, brat laik, kuhar, vrtlar, čuvar muzeja i sakristan. Uronjen u samostansku duhovnost, bio je na margini svijeta. Proveo je život kao autsajder, vođen žudnjom za stvaranjem i nastojanjem da slikom pronikne u dramu, uzvišenost, dirljivost

i jednostavnost života i vjere. Svoje nebrojene crteže i slike širokogrudno je darivao ili ostavljao za sobom u samostanima nakon svakog premještaja, od kojih su mnogi danas beznažno izgubljeni. Svaka njegova izložba privlačila je iznimnom osjetljivošću likovnog jezika, ekspresijom, emocionalnom i intuitivnom imaginacijom te unutrašnjom slobodom kojom je pristupao religioznim temama. Premda se Testen doticao i svjetovne tematike, njegov je veliki literarni izvor bila Danteova Božanstvena komedija - ona je uz duboki franjevački ethos bila zrcalo njegova kritičkog odnosa prema svijetu. Fra Ambroz Testen umro je u 87. godini života, nakon 63 godine redovništva koje je proveo u gotovo svim samostanima Franjevačke provincije Sv. Jeronima - Zadar, Košljun, Dubrovnik, Cavtat, Orebić, Kuna Pelješka, Krapanj, Kampor.

Ovu studijsku izložbu sačinjavalo je 30-ak crteža tušem, pastela i akvarela iz Testenova posljednjeg stvaralačkog razdoblja. Djela su posuđena iz Franjevačkog samostana Sv. Bernardina u Kamporu na otoku Rabu, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te iz nekoliko privatnih zbirki. Neposredan poticaj ovoj izložbi jesu četiri Testenova crteža otkupljena za zbirku Hrvatskog muzeja naivne umjetnosti između 2001. i 2008. godine zbog njegove pripadnosti heterogenim oblicima samouke umjetnosti izvan poznatih umjetničkih matrica. Ova izložba podsjeća i na to da se 2017. obilježava 120 godina od Testenova rođenja te da je minulo gotovo četiri desetljeća od trenutka kada je njegovo djelo ušlo u vidno polje javnosti i raster mnogolikih lica umjetnosti dvadesetog stoljeća.

Tekst: IKA

NA otvorenju govorila je i autorica izložbe Margarita Sveštarov-Šimat

IZLOŽBA

Knjiga i čitanje

Od 2. do 25. studenoga 2016.

ZAGREB U sklopu Mjeseca hrvatske knjige, koji je obilježen od 15. listopada do 15. studenog, u knjižnici Augusta Cesarca u Šubićevoj 40, održana je od 2. do 25. studenog tematska izložba pod nazivom „Knjiga i čitanje“. Izlagali su članovi Likovne udruge Angelico '09 (LUA '09), njih dvadesetero, čije su slike inspirirane književnošću u najširem smislu (Cesarić, Matoš, Marinković, Domjanić, Dedić...). Zadatak je bio ne ilustracija knjige, nego impresija na rečenicu, tekst, pjesmu, autora. Svi su se izlagači u tome izvrsno snašli pa oduševljavaju inventivnost, duhovitost i raznolikost izvršenja teme. Slike su tehnike akril na papiru, kombinirana tehnika i akvarel, uglavnom s pripadajućim

književnim tekstom. Mada nisu profesionalni slikari, i mada se dio njih posvetio slikarstvu tek u kasnijoj dobi, točnije odlaskom u mirovinu, izložbi su pristupili profesionalno i odgovorno, što je rezultiralo visokom kvalitetom samih izložaka i izložbe u cjelini. Opći dojam umanjen je jedino zbog samih mogućnosti knjižnice, jer se slike vizualno miješaju sa (šarenilom) knjiga tako da ih je teško uočiti i pravilno vrednovati. Kvaliteta izložbe svakako je i rezultat rada voditeljica grupa (polaznici LUA '09 podijeljeni su u dvije grupe), Gordane Meštović, prof. likovne kulture i Roberte Vilić, akad. slikarice. Sama udruga osnovana je 2009.

pri Centru za kulturu i informacije Maksimir te je nazvana po velikom talijanskom ranorenesansnom slikaru fra Angelicu (1395. - 1455.) kojeg je papa Ivan Pavao II. proglasio sveopćim zaštitnikom umjetnika, posebice slikara. Od svog osnutka Udruga se svojim izložbama i likovnim radionicama te humanitarnom djelatnošću aktivno uključila u život likovnog amaterizma grada Zagreba. Osim na skupnim izložbama same Udruge ili likovnih udruga na nivou grada Zagreba, članovi LUA '09 ove su godine izlagali u mađarskom gradu Sopronu kao gosti Gradišćanskih Hrvata. Dva puta su donirali slike, za Dječje selo Lekenik te za Bolnicu Merkur.

Mirijana Kulić Palčić

Jelka Klemar

2016., broj 9, jesen

naiva

6

PODRAVINA svojemu Generalu

Svečanost obilježavanja pobjede na sudu u Haagu i prigodna izložba

BURĐEVAC Dom „Mladen Markač“ u Đurđevcu bio je 16.11.2016. premali za primiti sve zainteresirane na svečanosti obilježavanja obljetnice izricanja oslobođajuće presude hrvatskim generalima u Haagu, a održane u čast sugrađanina i počasnog građanina, heroja Domovinskoga rata generala Mladena Markača. Naime, udruga „Peski-Art Đurđevac“ kao nositelj organizacije uz suorganizaciju Turističke zajednice grada Đurđevca, Mjesnog odbora Peski-Đurđevac, Udruge žena Peski, Udruge cimbalista Hrvatske te Etno kuća Karlovačan i ove godine organizirala je obilježavanje četvrte obljetnice važnog datuma novije hrvatske povijesti, 16. studenoga 2016., Dana oslobođajuće presude za hrvatske generale u Haagu. Kulturni je to događaj okupljanja kulturnih volontera i amatera, koji svojim angažmanom i doprinosom žele doprinijeti da se ovi značajni datumi ne zaborave, da se pridonese njihovoj afirmaciji i ukazivanju na važnost čina kada je donesena oslobođajuća presuda hrvatskim generalima u Haagu. Svečanost je održana pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva hrvatskih branitelja Republike Hrvatske,

Grada Đurđevca i Koprivničko-križevačke županije, a svoje dojmove izrazili su mnogi govornici. Sve prisutne prvo je pozdravila predsjednica Mjesnog odbora Peski-Đurđevac, Ljubica Cestar, u ime Grada Đurđevca govorio je predsjednik Gradskog vijeća, Marijan Ružman, u ime Koprivničko-Križevačke županije, predsjednica županijske Skupštine Verica Rupčić, a vrlo nadahnuti govor održao je župnik župe Sv. Jurja Đurđevac v.č. Marko Rac. U ime gostiju okupljenima su se obratili zamjenik gradonačelnika grada Lipika, Slobodan Katunar, te u ime Ministarstva hrvatskih branitelja RH, v.d. ravnatelja JU Dom hrvatskih veterana u Lipiku Zvonimir Kalčik koji je i otvorio prigodnu izložbu likovnih radova nastalih na likovnoj radionici „Peski-Art 2016. Đurđevac“, a koje organizatori daruju upravo toj ustanovi. Naime, organizatori vođeni željom i idejom mogućnosti zahvale gradovima ili institucijama koje posebno cijene doprinos našega prijatelja i sugrađanina, generala Markača i hrvatskih branitelja hrvatskoj slobodi, odlučili su svake godine nastale radove darovati upravo jednom od tih gradova ili institucija. Nakon što

su radovi s prve tri radionice bili darovani i namijenjeni Gradu Đurđevcu, Domu specijalne policije u Zagrebu i Koprivničko-križevačkoj županiji, prošle 2016. godine radovi su bili namijenjeni Javnoj ustanovi Domu hrvatskih veterana u Lipiku, kako bi se oplemenili prostori u kojima će hrvatski branitelji boraviti na rehabilitaciji. O samoj izložbi i izloženim radovima govorio je povjesničar umjetnosti, prof. Franjo Horvat. Bili su tu radovi mnogih umjetnika članova HDNU-a kao što su Josip Gregurić, Stjepan Pongrac, Milan Horvat-Hlebinski i mnogi drugi. U kulturno-umjetničkom programu nastupili su brojni izvođači, Udruga cimbalista Hrvatske, Puhački orkestar DVD-a Đurđevac, glazbena skupina učitelja, nastavnika i profesora OŠ Ferdinandovac te recitatori - Matija Vogrinčić i učenice Gimnazije Dr. Ivana Kranjčeva iz Đurđevca, Anja Vujčić i Lana Rončević. Na kraju svečanosti organizatori su podsjetili prisutne da se 18. studenoga obilježava još jedan važan datum novije hrvatske povijesti, Dan sjećanja na žrtvu Vukovara te pozvali sve da upaljenom svijećom na svojim prozorima odaju počast obrani i stradanju herojskoga grada Vukovara.

Hrvatskimuzejnaivneumjetnosti

IZLOŽBA

IZLOŽBU je otvorila ravnateljica HMNU-a Mira Francetić-Malčić (u sredini gore lijevo) nakon koje su govorili, Svjetlana Sumpor, viša kustosica HMNU-a, ujedno i autorica izložbe te akademik Tonko Maroević (gore)

Drago Jurak (1911-1994)

Gradovi iz snova

POTOČKI Krunoslav jedan je od kolekcionara koji je za ovu izložbu muzeju posudio neke od svojih reprezentativnih Jurakovih radova (na slici prvi slijeva)

ZAGREB U Hrvatskom muzeju naivne umjetnosti, 17. studenoga 2016., otvorena je izložba slika i crteža Drage Juraka, Gradovi iz snova. Drago Jurak (Pušća, kod Kumrovcu, 1911. - Zagreb, 1994.) umjetnik je na razmeđu naive i autsajderskog izričaja. Izučio je kolarski zanat, a radio je kao scenski radnik i stolar u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu od 1938. do umirovljenja 1971. Nakon što je isprva u slobodno vrijeme izrađivao drvene makete građevina i reljefe u različitim materijalima, šezdesetih godina počeo je crtati i slikati, u čemu ga je podržavao Krsto Hegedušić. Izlagati je počeo 1967. Istaknuo se je kao jedan od najznačajnijih crtača hrvatske naive. Na izložbi je nazočilo oko 70-ak uzvanika, a izložba je bila otvorena do 4. prosinca 2016.

KRATKE VIJESTI

TETEC DRAŽEN naivni slikar iz Hlebina ove 2017. godine održat će u svibnju izložbu u Hlebinskoj galeriji. Pri tom će Tetec izložiti oko 30-ak slika, ulja na staklu.

FRANJO KLOPOTAN (80) slikar, jedan od osnivača HDNU-a uz pomoć Marija Lenkovića bivšeg ravnatelja zaprešićkog muzeja „Matija Skurjeni“, priprema objaviti svoju dugo planiranu monografiju.

ĐURĐEVAC U muzeju grada Đurđevca 9. prosinca 2016. otvorena je izložba „Božićnih jaslica“ i etnografska izložba „Božić u vrijeme Bonafacija Pavletića“ što su ih organizirali Muzej

Grada Đurđevca, Udruga Peski art Đurđevac i Muzej Moslavine Kutina. Izložba je bila otvorena do 6. siječnja 2017. godine.

JOSIP FALICA dugogodišnji član HDNU-a, slikar iz Jastrebarskog, obilježio je svoj 44. slikarski rođendan samostalnom izložbom u Gradskoj galeriji Jastrebarsko. Izložba je bila otvorena 18. studenoga 2016. godine, a trajala je 5. siječnja 2017. godine.

Katalog izložbe

SLOVENIJA U Galeriji naivnih umjetnika u Trebnju, u Sloveniji, 19. siječnja 2017. godine s početkom u 18 sati zatvorena je izložba radova iz fundusa ostavštine pok. Janeza Gartnara (pok. 2012), kulturnjaka i općinskog suca te dugogodišnjeg predsjednika upravnog odbora trebinske galerije.

VLAKOVI I KOLODVORI ove 2017. godine u pripremi je održati izložbu na temu „Šinska vozila-vlakovi i kolodvori“, koja bi se održala krajem svibnja ili početkom lipnja u galeriji „Mirko Virius“. Zainteresirani radove dostavite do 20.3.2017.

Promocija knjige:
Dječak s kolutom ili
MOJ ŽIVOT U UMJETNOSTI

GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN, Palača Sermage

7. prosinca 2016.

Vladimir Malogorski

VARAŽDIN U povodu 90. godišnjice rođenja Miljenka Stančića (1926. - 1977.) i uz Dan grada Varaždina Gradski muzej Varaždin organizirao je u srijedu, 7. prosinca, u palači Sermage, predstavljanje knjige "Dječak s kolutom ili Moj život u umjetnosti", objavljene u povodu 55 godina kolekcionarske djelatnosti Vladimira Malogorskog. Knjiga opisuje životni put i stvaranje vrijedne zbirke umjetnina poznatoga varaždinskoga kolekcionara i istaknutog gospodarstvenika, koji

je tijekom proteklih desetljeća prikupio više od 1500 djela hrvatskih akademskih umjetnika te umjetnika hrvatske naive. Među njima su zbirke radova Ivana Rabuzina, Ivana Lackovića Croate i Slavka Stolnika, a po broju i raritetnosti izdvaja se zbirka Ivana Generalića, s više od 400 crteža, od kojih su njih dvadesetak predložci za antologijska ulja. U Zbirci Malogorski su i pojedinačni radovi hrvatskih slikara iz međuratnog razdoblja i moderne: M. C. Crmčića, M. Račkoga, O. Hermana, Lj.

Babića, F. Šimunovića, I. Režeka, M. Tartaglie i drugih. Osim likovnih djela, kolekcionar Malogorski prikupio je i opsežnu dokumentaciju o pojedinim umjetnicima, pa je zbirka tim vrjednija jer omogućuje cjelovitiji uvid u njihovo stvaralaštvo. Urednik knjige *Dječak s kolutom...* je mr. sc. Denis Peričić, a nakladnik je TIVA Tiskara Varaždin. U predstavljanju su, uz Vladimira Malogorskog, sudjelovali: povjesničar umjetnosti i likovni kritičar Marijan Špoljar, književnik mr. sc. Ernest Fišer i dr. sc. Ivan Čehok.

SLIKA lijevo (sjede slijeva) Marijan Špoljar, pov.umj., dr.sc. Ivan Čehok, Vladimir Malogorski i mr.sc. Ernest Fišer, književnik

Od 10. do 31. prosinca 2016.

Galerija naivne umjetnosti Hlebine

Angela Bek i
Kata Vizvari

IZLOŽBA

HLEBINE U subotu, 10. prosinca 2016. godine u 18 sati otvorena je izložba dviju autorica - Angele Bek i Kate Vizvari - kojom je završava izložbena sezona 2016. godine u Galeriji naivne umjetnosti u Hlebinama. Riječ je o manjoj, studijskoj izložbi koja predstavlja manje poznatu međimursku slikaricu i kiparicu Angelu Bek koja će se u Hlebinama predstaviti izborom crteža iz fundusa Muzeja Međimurja i kiparicu Katu Vizvari koja će se u Hlebinama predstaviti izborom crteža iz fundusa Muzeja Međimurja Čakovec. Okolnosti početaka njena stvaralaštva ostaju prilično mistificirane, no znamo da ju 1970-ih godina otkriva Gerhard Ledić te od tada kreće uzlazna putanja njenog profiliranja i izložbenog predstavljanja. Najčešće je prostodušno bilježila elemente svakodnevice, među kojima

se posebno izdvajaju religijski motivi te pejzaži. Biste svetaca bademastih očiju izrazito su plošne i tipizirane čime prizivaju u sjećanje bizantske ikone kojima u Angelinoj izvedbi, dakako, nedostaje uvriježene tehničke izvježbanosti i vještine. U pejzažima pribjegava apstrahiranju motiva, dodatno ih izolirajući dodijelivši svakome brojčanu oznaku svodeći ih tako isključivo na samu liniju i plohu bez poveznica s konkretnim krajolikom što im daje imaginativni karakter. Svakodnevice će zaokupiti i pažnju Kate Vizvari, kiparice iz Novigrada Podravske, koja je bila sve samo ne svakodnevna. Njeni dani protkani su tugom, patnjom, gubicima i smrću. Nakon što joj smrt odnosi supruga i sina, bolest preuzima jedino preostalo

- perspektivnog sina, akademskog slikara. Kako bi preživjela, njene ruke oblikovale su dijelove jednostavne, rutinizirane svakodnevice i grotlo surovih unutarnjih previranja. Predstavljaju se skulpture iz zbirke Božice Jelušić uglavnom manjih dimenzija, modelirane u glini kreću se od gotovo portretnih prikaza, grotesknih izrazito ekspresivnih izraza pa sve do fluidnih formi koje vode prema apstrahiranju motiva. Koliko je njen svakodnevni život bio bijedan, toliko je umjetnički vrijedan i poseban. Umjetnost Kate Vizvari katalizator je između vanjskog i unutarnjeg, realnog i onostranog svijeta - kroz vječni sjaj nepobjedive zemlje. Izložba je bila otvorena do 31. prosinca.

IZLOŽBU je otvorila kustosica Hlebinske galerije Helena Kušenić (lijevo), nakon čega je o djelima nadahnuo govorila književnica Božica Jelušić (skroz lijevo)

Božićna izložba u MOLVAMA

18. prosinca 2016. IZLOŽBA

PODRAVINA, MOLVE 18. prosinca 2016. godine u 18 sati članovi Molvarškoga likovnog kruga organizirali su još jednu u nizu Božićnu izložbu. Izložba je bila dobro posjećena, a osim uvodne riječi predsjednika MLK-a, govorom su izložbu obogatili: župnik Filip Musa, profesorica Ivana Fosić koja je i napisala predgovor za izložbu te saborski zastupnik Damir Felak. Izložba je bila otvorena i tijekom božićnih i novogodišnjih blagdana.

Kao i svaka dosad, izložba MLK-a, osim likovnog ostvarenja, ima karakter okupljanja koji nam je postao stvarna rijetkost. Slikari i posjetitelji ovu priliku osim za razgledavanje slika koriste za razgovor o temama i običajima naše starine, a za to im povod daju motivi iz manire naive. Izložba je tematska, vraća nas u svijet nekadašnjega doživljaja blagdana Božića, ali i rada na selu u zimskim hladnim i kratkim danima. Nadalje, postav izložbe nam prikazuje večernja okupljanja koja su obilježena razgovorom i molitvom; dočarava nam ambijent starih trošnih

i siromašnih seoskih kuća, ali i onih imućnijih - tim kontrastom uočavamo razlike i sličnosti istih. Priroda pak, u kojoj se nebo i zemlja stapaju u svijetloj točki horizonta, obogaćena nijansama pastelnih boja pokazuje svoju snagu i izdržljivost. Borove grane pod debelim slojem snijega, zaleđeni potoci i rukavci Drave kao neizostavne vrijednosti ove naše naive, „stavice“ pokrivene snijegom usred besprijetkorno bijelog polja odražavaju jednostavnost i skromnost ovoga kraja, ove umjetnosti, ali i blagdana Božića.

Osim djela nastalih u pravom značenja naive, u kojima se ističu divovske crvene jagode usred snježna polja, stapanje planine, rijeke i biblijskih motiva koji zajedno čine jednu pomamnost, „grbavi“ težak s vrećom na ramenu, zanimljiva su djela koja kao da nas vode u neki drugi, a opet neiskvareni svijet - svijet bajke. Ne treba zaboraviti niti pojavljivanje „slike u slici“, ali ni fantastičnih elemenata. Eto, jedna tako mala sredina ima toliko duhovnoga bogatstva za ponuditi, a sve

to u jednom skromnom domu MLK-a.

Valja istaknuti da postav izložbe čine slikarske tehnike: ulje na staklu, ulje na platnu, suhi pastel, mljeveni kamen, fotografije i skulpture. Božićnoj svetoj, a radosnoj atmosferi pridonijeli su zvukovi pjesama takve tematike - jer „tihu noć, svetu noć“ ne može ništa toliko dočarati koliko umjetnička djela i pjesma.

Jednu kulturnu prosinačku večer na ovaj način mogu obogatiti samo likovna djela samoukih slikara i tako nas pripremiti za blagostanje i mir u božićnoj noći i novoj nam godini.

Dvadeset i troje izlagača pokazalo je svoje radove: Slava Blažeković, Martin Đukin, Stjepan Đukin, Nadica Fosić, Stjepan Fosić, Josip Gregurić, Katica Hontić, Marta Ištvan, Zvonimir Ištvan, Vladimir Ivančan, Ivan Jaković, Đuro Jaković, Dragutin Kovačić, Martin Kopričanec, Petar Lončar, Vesna Martinjak, Đuro Popec, Marta Rušak, Marija Stipan, Josip Tot, Ivica Tuba, Josip Žagar i Drago Žufika.

Obilježavanje godišnjice

Položili cvijeće na grobu IVANA RABUZINA

27.03.1921
18.12.2008.

NOVI MAROF Na novomarofskom groblju 17.12. 2016. na grob počasnog građanina Vrbovca i velikog umjetnika Ivana Rabuzina, položili su cvijeće: njegov sin Damir i, kao izaslanici Grada Vrbovca, slikar i kipar Mladen Kefelja te poznati vrbovečki novinar, ujedino i prijatelj obitelji Rabuzin, Dragan Vicković, te Igor Mukić, predsjednik HDNU-a. Na taj način obilježena je osmogodišnjica smrti velikana naive čija su djela ušla u sam vrh svjetske naive 20. stoljeća.

Foto: Igor Mukić

IZASLANICI Grada Vrbovca: slikar i kipar Kefelja Mladen te novinar Dragan Vicković i slikarev sin Damir Rabuzin (gledajući slijeva)

Nagrađene najljepše uređene okućnice u KKŽ-u 2016/17.

Turistička zajednica
Koprivničko-križevačke
županije

PODRAVINA HR
PODRAVINA I PRIGORJE NA DLANU
redakcija@epodravina.hr • 048 / 626-846

SVEČANOJ dodjeli nagrada nazočili su: (slijeva) Zlatko Kolarek, slikar iz Hlebina, Mario Kos, vlasnik portala ePodravina.hr, zatim Tomislav Raptavi (2.nagrada), Tamara Crnjak (1.nagrada), Darko Koren, župan i predsjednik TZ KKŽ-a, Suzana Petrović (3.nagrada) i Zdravko Mihevc, direktor TU TZ KKŽ-a. Slikar Zlatko Kolarek ujedno je i predsjednik Hlebinske udruge slikara i kipara naive

KOPRIVNICA U organizaciji Turističke zajednice Koprivničko-križevačke županije i portala ePodravina.hr proveden je natječaj za najljepše uređene i osvijetljene kuće i okućnice na području Koprivničko-križevačke županije. Prva nagrada pripala Marijanu Crnjaku iz Koprivnice, druga Tomislavu Raptavi iz Šemovaca dok je treća nagrada pripala Suzani Petrović iz Herešina. Na svečanom prijemu kod župana Darka Korena, dobrodošlicu svim prisutnima uputio je direktor TU Turističke zajednice Koprivničko-križevačke županije Zdravko Mihevc čestitavši pri tom svim nagrađenim na trudu. Zahvalio je i svim partnerima u projektu koji

su osigurali bogati nagradni fond i to Gradskom komunalnom poduzeću Komunalcu - Gradskim bazenima Cerine, slikaru naive iz Hlebina Zlatku Kolareku, tvrtki Podravka, Restoranu Stari grad Đurđevac i Klasu Koprivnica, Obiteljskom izletištu „Novak Cepidlak“, Orion Pirotehnici, Pampa Tea-i te Promedu. - Uvijek u životu male stvari čine svijet velikim pa tako svatko od nas može svojim malim doprinosom učiniti svijet, odnosno našu Županiju ljepšom - istaknuo je župan ujedno i predsjednik županijske Turističke zajednice Darko Koren o značaju ovog projekta te zahvalio svim sudionicima na doprinosu i čestitao nagrađenima.

Prisutnima se zatim obratio i vlasnik portala ePodravina.hr Mario Kos koji je ukratko predstavio projekt te izrazio zadovoljstvo uspješno završenim projektom koji će svakako „potaknuti ljude da nastave s ukrašavanjem okućnica i sljedećih godina kako bi nam ova sredina bila što ljepša za vrijeme blagdanskih dana“. Zadovoljstvo ovim projektom izrazio je i poznati slikar naive iz Hlebina Zlatko Kolarek istaknuvši: - Izuzetno mi je drago da mogu biti dio ove male priče i drago mi je da prvom nagrađenom mogu pokloniti svoju sliku, naslikanu tehnikom ulja na platnu, pod nazivom „Koprivnička bajka“ koju sam i naslikao upravo za ovu prigodu - rekao je Kolarek.

NA SLICI LIJEVO (slijeva) Zlatko Kolarek, vlasnik portala Mario Kos, župan Darko Koren, i direktor TU TZ KKŽ-a Zdravko Mihevc i fotografija desno - poklonjena slika autora Kolareka

Stanko Špoljarić

Zrinka Pillauer-Marić

Igor Mukić

Reprezentativan katalog izložbe

Katarina Krvarić

Sanda Bajzek-Stanačev

Jovan Tatišić

Željko Platiša

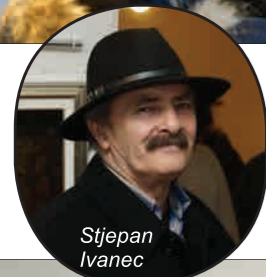

19. prosinca 2016. - 19. siječnja 2017.

SKUPNA IZLOŽBA

Godišnja izložba članova HDNU-a, Božić 2016

Galerija Mirko Virtus
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

Stjepan Ivanec

Branimir Bijelić

Josip Boltžar

Foto: Toni Bukovec

ZAGREB U ponedjeljak 19. prosinca u 18 sati otvorena je "Skupna izložba članova HDNU-a, Božić 2016". Tom prigodom izloženo je 55 djela, 47 slika i 8 skulptura. Od cjelokupnog broja radova bilo je izloženo i 5 djela *hommage*: slike autora Ivana Lackovića-Croate, Ivana Rabuzina, Eugena Buktenice, Stjepana Stolnika i Nade Šveговиć-Budaj. Odabir radova za ovu izložbu nije žiriran, pa

su slijedom toga izlagali uglavnom zainteresirani umjetnici, članovi HDNU-a. Izložba je imala revijalne značajke pa je i pristup bio okupiti današnje zainteresirane članove u blagdanskom raspoloženju. Izložbi je nazočilo oko 50-ero uzvanika, koji su nakon otvorenja mogli uživati u skromnom domjenku i zajedničkom druženju. Izložbu je otvorio predsjednik HDNU-a, Igor Mukić, a nakon uvodne

riječi govorili su povjesničari umjetnosti Zrinka Pillauer-Marić i Stanko Špoljarić koji su ujedno napisali i predgovore u reprezentativnom katalogu u boji, na 36 stranica, A4 formata, tiskanom na visokokvalitetnom papiru. U svojem govoru osvrnuli su se na dosadašnji rad HDNU-a i stručno iznijeli vlastite poglede na izložene radove. Izložba je za sve ljubitelje naivne umjetnosti bila otvorena do 19. siječnja 2017. godine.

Snježana Božić

Stanko Špoljarić

Durdica Balog

Igor Mukić

Branimir Bijelić

Juraj Jonke

Josip Pintarić *Puco*

SLIKAR I GLAZBENIK

“Skup prijatelja”, 100x150 cm, ulje/platno, 1997. godina

ZA PUCU kažu da je pjesnik koje svoje pjesme slika i slikar koji svoje slike pjeva, a on sam za sebe kaže da je cijeli svoj život radio samo ono što je najviše volio: slikao, svirao i pjevao. Desno: Pucina pjesma

Djevojka iz grada

Djevojci iz grada garavoga oka naša ljubav bijaše
Vjerna i duboka, a sada te nema ne dolaziš više
Dođi sad u svibnju, cvijeće miriše

Pitam zoru bajnu i tamnu noć pitam
Bjeli mjesec i zvijezde sjaj pitam
Divlje ruže zašto me ostavi
U najvećoj ljubavi

Zašto mi ne pišeš il' po nekom javiš
Zar ćeš tako brzo da me zaboraviš
Il' te bolest guši il' u tvojoj duši nova
Ljubav prijeti sve da razruši

Pitam zoru bajnu...

Selo moje u zvjezdanoj noći

da l' ću tako brzo
Zaboravit' moći

bjeli snijeg je pao na uske vogaze
Uspomena osta, dani prolaze

Pitam zoru bajnu...

Josip Pintarić-Puco, jedan je od istaknutijih autora u povijesti naše naive. Taj zapaženi slikar prepoznatljiv je po svojem stilu i, nesumnjivo, ostavio je svoj trag u hrvatskom slikarstvu

“Čežnja”, 1990. g., ulje/platno 50x60 cm

NOVA GRADIŠKA Sa slikarem 91-godišnjim Slavoncem Josipom Pintarićem-Pucem, rođenim 1926. godine, vodili smo ovaj razgovor u njegovoj kući u Novoj Gradišci. Jedan je od desetero djece iz obitelji Pintarić, a poznati su po svojoj dugovječnosti. Jedna od njegovih sestara u Americi doživjela je blizu 100 godina, a jedna mu je sestra, danas umirovljena, u Subotici bila istaknuta kazališna glumica. Iako je vidno bolestan i onemoćao zbog visokih godina, čak i ležeći u krevetu Puco pokazuje da je ipak još uvijek vitalan, priseban i da se ne da svladati zubu vremena. Za njega se najviše brine njegov sin 64-godišnji Štefo, koji živi s Pucem u zajedničkom kućanstvu, a drugi Pucin sin živi u Zagrebu u zapadnom dijelu grada.

Puco, kada ste počeli slikati?

- Još u 1960-im godinama prihvatio sam se kista jer me je nešto vuklo da se okušam u slikanju. Počeo sam izlagati svoje radove 1964. godine. A inače sam i glazbenik, violinist i tako smo moj brat Alojz i ja davnih dana osnovali sastav pa smo svirali svuda gdje smo bili pozvani, a najviše u svatovima. Svirao sam 40 godina. Sad više ne. Tako

danas u ZAMP-u imam prijavljeno više od 70-ak vlastitih skladbi, koje sam osobno skladao. Svirao sam violinu na tim noćnim veselicama, a danju sam slikao. Čak sam i prije 10-ak godina liječniku koji je liječio Arseno Dedića u Italiji poklonio jednu sliku. Bio sam dobar s Arsenom.

Ipak je slikarstvo prevagnulo, zar ne?

- Ja sam izučeni drvorezbar i radio sam rezbariju, namještaj, komode, ormare, stolove, a slikati sam počeo na staklu uljanim bojama nekim točkastim stilom. U to vrijeme zapazio me je Krsto Hegedušić koji me je poticao da slikam. A i Vladimir Maleković, Bauer i ostali likovni kritičari dolazili su mi doma u atelje i posebno me bodrili u mojem radu. Vrlo brzo sam prestao raditi na staklu i svu snagu usmjerio na tehniku ulja na platnu i tom tehnikom ostao sam dosljedan do kraja svojeg umjetničkog rada. I “Lutajući Reporter”, Gerhard Ledić u svojim je novinarskim putešestvijama znao često svratiti do mene.

Kakvu ste podršku imali od obitelji u svojem umjetničkom radu?

- Moja pokojna supruga je bila moja najveća podrška, a i sinovi su tada bili mali, trebalo je brinuti za njih. Mislim da smo ih lijepo odgojili tako da znaju danas cijeniti sav moj trud i rad koji sam sve ove godine ulagao u svoja djela.

Koje motive koristite i kako se pripremate prije negoli počnete slikati. Imate li neki predložak na papiru??

- Najprije napišem riječi, priču, za svaku svoju sliku. A onda počinjem slikati. Kad sliku zgotovim, nakon toga uz gitaru napravim melodiju.

Slikate li još uvijek i u ovim poznim godinama?

- Ne. Otkad sam doživio moždani udar prije 3 godine

više me ruke i ne slušaju. Uglavnom odmaram. Što sam naslikao-naslikao sam. To je to. Evo živim kao svaki normalan čovjek u ovim godinama. Kupili smo dvije koze tako da svaki dan pijem svježe kozje mlijeko, imamo i dobar sir, med i sve ostalo što je prirodno i zdravo.

S kim ste od galerista najviše surađivali u vrijeme dok je naiva bila na svojem vrhuncu?

- S Carlom Eskenazijem u Italiji sam najviše trgovao. On je dolazivši k meni doma otkupljivao moje slike i dobro je plaćao za njih. Mnogo slika sam tada naslikao.

A izložbe, jeste li u inozemstvu često izlagali?

- Da, u Italiji sam često izlagao, a sudjelovao sam na i na mnogo izložaba u Austriji, Njemačkoj, Švicarskoj, Australiji itd... ali ipak mi je kod kuće bilo najljepše. Pokojni Peter Infeld iz Beča je bio istaknuti kolekcionar koji je kupovao mnogo mojih slika. A pomogao mi je mnogo i oko pripremanja izložaba... Mnoge je on naše autore angažirao i kupovao od njih... Posebno je surađivao s Ivanom Generalićem. On je imao tvrtku Tomastik koja je proizvodila

žice za žičane glazbene instrumente pa je financijski dobro stajao.

A kako vas Puco zdravije služi?

- A evo slabo, ali se ipak nekako gura. Žao mi je što više ne mogu slikati. Srce bi htjelo, dosta volje imam, ali ruka neće... ne sluša...

"Moja mati", 1973. g., ulje/platno, 90x110 cm

"Prijatelji", 2005. g., ulje/platno, 100x150 cm

"Nepoznat naziv", 1988. g., ulje/platno, 100x150 cm

PUCO sam za sebe kaže da je cijeli život volio bečarski život - skitati, svirati i pjevati. A svoju posljednju izložbu održao je 18. ožujka 2014. u Rešetarima, u galeriji "Antun Petrović"

PUCIN sin Štefo (gore) danas najviše brine o svojem ocu slikaru

BOŽIĆNA IZLOŽBA članova HDNU-a 2016.

galerija Mirko Virius
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

Božić 2016.

PRIGODNE izložbe u ovo doba godine, prirodno, okrenute su nadolazećim blagdanima i Božiću kao vrhuncu priprema prosinačkog slavlja. Onda slijedi Nova Godina, pa dugo, dugo - ništa. Nije svaki dan Božić!

Sama božićna tematika može na skupnim izložbama ponekad biti zamarajuća, stoga je raznolikost motiva dobrodošla.

Ne držeći se striktno božićnog određenja, članovi Hrvatskoga društva naivnih umjetnika (HDNU) priredili su ovu izložbu ne samo kao prigodnu, već i kao društveno okupljanje u domicilnoj galeriji "Mirko Virius". Ima tu, dakle, uobičajenih božićnih tema u eksterijeru i interijeru kao s neke prigodne čestitke (kićenje bora, poklonstvo Triju kraljeva, mali Badnjak, Sveta obitelj, jaslice), religijskih (raspelo, Krist, raspeti Krist, metafizički Krist), prikaza Majke s djetetom (što može, ali i ne mora, uvijek biti Madona s Isusom), klasičnih zimskih seoskih pejsaža, prizora iz seoskog života u razna godišnja doba, te motiva koje vrlo prikladno svrstavamo u pretnac: ostalo (sova, violina, pijevac, portret seljaka, tramvaj u gradu). I tako dalje. Raznolikost prizora na božićnoj izložbi ne mora biti, štoviše i nije, neumjesna: 55-ero autora s jednakim brojem izložaka zamaralo bi nas da su se svi okrenuli prigodnim božićnim čestitkama (šteta što je taj, nekad uobičajeni način čestitanja Božića danas, u eri telefona, mobitela, interneta i *skypa*, izumro: suhi SMS nikad se ne može mjeriti s rukom pisanom čestitkom koju smo još mjesecima držali na polici. I sjetili se ljudi s kojima baš i nismo bili u kontaktu, ali nas je njihova čestitka podsjetila da prijateljstva treba održavati).

Svaka slika ili skulptura zaslužuje da ju se pojedinačno promatra, opiše, raščlani i

analizira. To međutim ovdje nije moguće, a s rečenicom-dvije, koliko bi prostor eventualno dopuštao, ništa se ozbiljno ni o jednoj slici ne može reći. Ostavit ćemo analizu za neki drugi put.

Skulptura je osam (autori: Mato Tijardović, Izidor Popijač, Vlado Ivanković, Đuro Zvonar, Ivica Tomičić, Dubravko Džeko, Ivica Tolić i Nenad Milić), rađene su u drvetu i terakoti, s temom Raspela, Krista, Majke i djeteta, i jedne životinjske figure, laneta.

Izložba je dakle (umjereno) tematska s vrlo široko shvaćenom zadanom temom, prigodna; nije žirirana. Izlažu autori koji su se svojevrijedno prijavili za izložbu i sami odabrali rad koji će ih predstavljati. Jedini uvjet je da su članovi HDNU - bilo sa stažom od više desetljeća, ili su pak tek nedavno primljeni u Društvo. Zajedno, oni nam pokazuju da naiva i dan danas - živi.

Ne mogu, a da ne nabrojim neke izlagače koji su već desetljećima stup naivnog slikarstva i HDNU-a: Ivica Fišter, Martin Kopričanec, Kamilo Vujčić, Branko Udiljak, Mladen Kefelja, Josip Falica, Đurđica Balog, Milan Horvat-Hlebinski, Pero Topljak, Slavko Bešenić, Stjepan Ivanec, Snježana Božić, i mnogi drugi. Neki odlaze, drugi dolaze - javljaju se novi slikari i kipari čija imena moramo tek upamtiti. Stoga su ovakva okupljanja najbolji način da se u istom prostoru susretu stari majstori i novi umjetnici koji tek traže svoj put.

Sjećajući se poznatih imena, zaslužnih članova HDNU-a, koji danas više nisu s nama upriličili smo mali *hommage* nekolicini umjetnika, Ivanu Lackoviću-Croati, Ivanu Rabuzinu, Eugenu Buktenici, Nadi Šveговиć-Budaj i Stjepanu Stolniku.

Vrijednost i kvaliteta umjetničkog djela u principu je vrlo teško odredljiv pojam: ne postoji neko fiksno matematičko mjerilo pa se uglavnom sve svodi na osjećaj; ono što se jednom stručnjaku, u ovom slučaju povjesničaru umjetnosti i likovnom kritičaru čini vrhuncem umjetnosti, za nekog drugog likovnog stručnjaka, s istim stručnim kvalifikacijama, ne mora biti točno. Naime, treba uzeti u obzir najjednostavniju činjenicu: svi smo različiti, a pogotovo su nam ukusi različiti (stara je latinska izreka: o ukusima se ne raspravlja!) Naravno da u likovnim okvirima ipak mora postojati neki minimum kvalitete, pa onda sve ovisi o tome na koju razinu se ta granica minimuma postavlja. Ako je prenisko, svako će nam umjetničko djelo biti lijepo. Ako je previsoka, mali broj radova ćemo moći proglasiti umjetnošću.

Sjećam se jedne zgrade iz davnih galerijskih dana kad je iza mene na zidu visjela slika jednog uvaženog slikara. Trojica likovnih kritičara, svaki za sebe, ocijenila su to umjetničko djelo ovako: Prvi: "O, ovo je prekrasno, savršeno"! Drugi: "Zašto ste to objesili na tako vidno mjesto, to je bez veze". Dok je treći, na moj upit kako mu se slika sviđa, rekao: "Pa, tako-tako!"

Svako umjetničko djelo ipak ima određenu vrijednost. Hoćemo li je mi prepoznati i uvažiti, najviše ovisi o nama, o našem pogledu, o našem oku (sviđa mi se izreka: Ljepota, pa i umjetnost, u oku je promatrača).

Važan je ugođaj. Važna je poruka koju autor izražava, atmosfera u kojoj umjetničko djelo nastaje, u kojoj je izloženo, u kojoj se gleda. Važan je duh. Duh Božića.

Zrinka Pillauer Marić, prof.

Katalog izložbe

Zrinka Pillauer-Marić

Ljepota raznolikosti naivne umjetnosti

NAIVNA umjetnost (nazvana manje više sretno i primitivna, izvorna) bez sumnje važna je sastavnica ukupnosti hrvatske likovne scene. Prisutnost tog vida likovnog izraza broji više od osam desetljeća (ne računajući genezu u oblicima i načinu tradicije pučkog) različito je valorizirana, od precjenjivanja do podcjenjivanja, s nizom izuzetnih stvaralačkih opusa, ali i mnoštva epigona. Naivna umjetnost promatrana je i kao nešto najautentičnije što je naša umjetnost iznjedrila, ali i kao prošlo svršeno vrijeme. Dakakao, stvari nisu tako jednoznačne i objektivno treba priznati da je poslije zvjezdanih trenutaka došlo do krize iz raznoraznih razloga, od zasićenja, promjene trendova i interesa na likovnoj sceni i u europskom kontekstu, ali i pada kvalitete. Velikani su završili svoje životne i umjetničke putove i nastao je svojevrsni vakuum. Ali izvan galame ranije popularnosti pojavili su se autori koji su imali što reći, ostajući vjerni općim načelima (u slobodnom shvaćanju ljepote) izgradili su svoje poetike. I usprkos nesklonosti vremena strpljivo osvojili prostor za sebe. Veliku ulogu u tome imalo je djelovanje galerije „Mirko Virius“ podrškom preko organiziranja samostalnih, ili skupnih izložbi, kao što je i ova. Brojne izložbe pokazale su vitalitet naivne umjetnosti i u tišem ozračju njenog postojanja. Konačno i postupan rast umjetničke

dojmljivosti, a time vraćanje (bez obzira na svojevrsnu oazu u kojoj slikari i kipari takovog opredjeljenja i vjerovanja stvaraju) na mjesto koje im priznaje vjerodostojnost. Pozicije vjerojatno nisu iste kao ranije jer je to i nemoguće poradi bujice trendova proizašlih iz atelijera i izložbenih dvorana.

Ova izložba simpatične je koncepcije - nema koncepcije. Posvećena je radosti Božića, (premda nisu isključeni niti drugi motivi) uprisutnjenog u dragim motivima kršćanske ikonografije. Smještenih, od dominantnog motiva Isusovog rođenja do pohoda triju svetih kraljeva, u prostor zavičajnog. Biblijska betlehemska sakralnost prenijeta je u rodni kraj, prirodu prekrivenu snijegom. A i sama zima, „zastala“ u metafizičnosti tišine odražava atmosferu božićnog vremena. Niz slika vezano je uz običaje blagdanskih dana, obiteljska okupljanja uz kićenje bora, uz molitvu na badnju večer. Izložba je otvorena različitostima u srodnosti poetika opredmećenih u rasponima dosega, od primjera koji zaslužuju vrlo visoke ocjene do onih koji tek prelaze prag korektnosti. A i namjera je bila takva, biti preslik stanja u ovom segmentu umjetnosti. S karakteristika postojanim u ovom vidu izražavanja. U djelima građenih mnoštvom realističnih detalja minucioznošću same izvedbe, satkanih punom kolorističkom zvučnošću.

S različitim datumskim odrednicama, od recentnih ostvarenja do onih s ranijom datacijom. Susrećemo znana imena (poput klasika Lackovića, Rabuzina, Buktenice...), zlatnu sredinu vrlo solidnog prosjeka, i manje znane autore (i debitanta koji istinski obećavaju, ali u manjem broju i onih koji će „kist objesiti o klin“) s ostvarenjima koja u raznolikosti izložbe pružaju priliku i za nova isčitavanja, i pojedinačnih dijaloga slikara, ali i uočavanja dodira neformalnih grupa. Iako manje brojni i kipari su dali svoj doprinos skulpturama u drvu, koje spajaju snagu elementarnog i vizije pučkog. U svakom slučaju izložba je atraktivna na sadržajnoj i likovnoj razini. S osnovnim htijenjem poštivanja prošlosti, ljudskosti života i u oprostu njegovih teškoća. Sa šarmom prirode vidljivoj i u tvornoj i idealiziranoj formi kraljolika. S čestom notom literarnog, malim pričama svakodnevnja koje njeguju kontinuitet postojanja u vlastitim, posvojenim sredinama.

Ova izložba je božićni dar, dajući nam priliku da osjetimo bogatstva blagdanskih dana, prisjetimo se djetinjstva i svojim životnim iskustvom proniknemo do smislene strane svetog događaja.

Stanko Špoljarić, prof.

Stanko Špoljarić

"Proždrljivci" (Danteova Božanstvena komedija), 1981. g., akvarel/papir, 30x29,5 cm

"Bič egipatski", 1980. g., akvarel/papir, 29,5x39 cm

FRA AMBROZ TESTEN

1897-1984 SLIKAR

Katalog izložbe

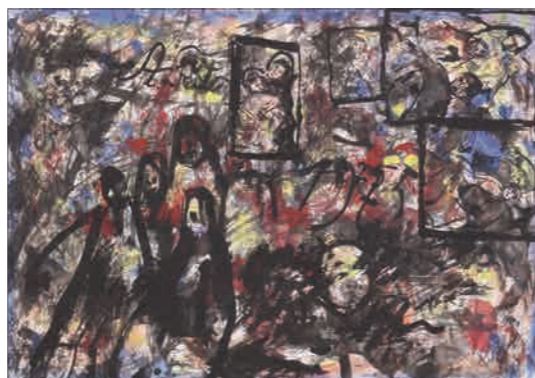
ZAGREB Fra Janez Ambroz Testen rođen je 1897. godine u Loki pri Mengšu blizu Kamnika u Sloveniji, a u redovničku crkvenu službu ušao je još 1920. godine. Cijeli svoj život proveo je u više franjevačkih samostana, uglavnom na jadranskoj obali i na otocima. Slikati je počeo od rane mladosti u trenucima opuštanja. Bio je bez ikakve formalno-likovne naobrazbe pa slijedom toga sasvim je korektno smatrati ga dijelom samoukog likovnog izričaja. Više od 45 godina povezan s likovnošću bavio se pretežito sakralnom tematikom, ali bez nekog jasnog cilja težnje za afirmacijom vlastitih djela. Naprasto je htio na neki samozatajan, intiman način, doseći likovno školovane

kanone. Puni zamah likovnog stvaranja Testen je ostvario 1967. godine došavši u redovničku službu u mjesto Kampor na otok Rab. U to je vrijeme pojačao tempo svojeg stvaralaštva fokusirajući se na radove manjih formata crtajući i slikajući uglavnom tehnikama laviranim tušem, perom, kistom, temperama, pastelima i akvarelima. Često je ove navedene tehnike kombinirao. Potezi su mu uglavnom do krajnjih granica nesputani, ponekad brzi, s brojnim apstraktnim mrljama s namjerom pojačavanja ekspresije. Kolorit mu je sužen tako da koristi svega nekoliko osnovnih boja koje mješajući gradira tek u njihovim zadanim mogućim nijansama.

Uglavnom je slikao biblijske motive i događaje iz života svetaca i proroka, a dodavao je i mitološke prizore scene iz Danteove *Božanstvene komedije*. U njegovim je djelima sve puno simboličkih naboja. Ponegdje je prisutna i snažna gestikulacija njegovih likova, a cjelovit Testenov opus može se svesti pod zajednički nazivnik kolorističke suprotnosti: od crne do bijele. Ostale boje spektra kolorita su kao ukras kojim bi se ponekad razbijala monotonija crno-bijele mistike. Likovi su mu često disproporcionalni, bez želje da postigne vještiji potez. Perspektiva je nejasna, silovita, nobuzdana, ponekad dovedana na razinu čiste apstrakcije. U vlastitu radu godinama

"Užasnuti anđeo", (detalj), 1978. g., pero, kist, tuš, lavirani tuš, papir, 20,5x20 cm

"Bez naziva", 1975. g., pero, kist, tuš, pastel, papir, 29x41 cm

"Dvije nemani", 1980. g., ulje/lesonit, 40x34 cm

"Apokaliptična zvijer na nebu", (detalj), 1980.g., pero, kist, tuš, lavirani tuš, papir, 29x40 cm

je prakticirao deskripciju, no u posljednji 15-ak godina je napušta i usredotočuje se na prikaze ugođaja, na stanje duha. Tada je napustio akademski pristup, a fokusirao se na ekspresivni i mistični simbolizam.

Riječ je tu o svezremenskim univerzalnostima ljudske duhovnosti, bez vremenske i prostorne determiniranosti o prizorima snažnih emocija i različitih duhovnih stanja.

Riječ je kod Testena o intuitivnom i impulzivnom brzom stvaralaštvu, široko slobodna otvorena duha s vrlo malo samokontrole. Testen je gotovo

cijeli svoj životni vijek samozatajno slikao i to bez ikakve namjere komercijalizacije ili predstavljanja svojih radova vanjskoj publici. Gotovo da i nije javno nastupao. Tek je pred konac svojega života od 1981. pa nadalje počeo pomalo pokazivati svoja djela, nakon čega je ubrzo bio prepoznat kao iznimna i vrlo jaka stvaralačka osobnost. Akademski slikar Dalibor Jelavić jedan je od prvih svjedoka početkom 1980-ih nazočio otkrivanju Testenovih djela koja su zračila spiritualnim magijskim osobnim svijetom. Može se sa sigurnošću

ustvrditi da je duhovna ljudska egzistencija glavna preokupacija u likovnom izričaju Fra Ambroza Testena. Fra Ambroz Testen umro je u zadarskom samostanu Sv. Frane 7. siječnja 1984. godine, u 87. godini života i 63. godini redovništva. Za života je tek triput samostalno izlagao. Nakon njegove smrti upriličeno mu je 15 izložaba. Uz Dragu Juraka, Hrvoja Šercara, Jakova Bratanića i Dragu Trumbetaša, fra Janez Ambroz Testen sasvim sigurno ulazi u kanon petorice istaknutih hrvatskih autsajderskih umjetnika 20. stoljeća.

ustvrditi da je duhovna ljudska egzistencija glavna preokupacija u likovnom izričaju Fra Ambroza Testena. Fra Ambroz Testen umro je u zadarskom samostanu Sv. Frane 7. siječnja 1984. godine, u 87. godini života i 63. godini redovništva. Za života je tek triput samostalno izlagao. Nakon njegove smrti upriličeno mu je 15 izložaba. Uz Dragu Juraka, Hrvoja Šercara, Jakova Bratanića i Dragu Trumbetaša, fra Janez Ambroz Testen sasvim sigurno ulazi u kanon petorice istaknutih hrvatskih autsajderskih umjetnika 20. stoljeća.

"Proždrljivci" (Dante, Božanstvena komedija, Pakao), 1981.g., pero, kist, tuš, lavirani tuš, papir, 32,5x23 cm

"Milosrdni samaritanac", (detalj), 1976.g., pero, kist, tuš, lavirani tuš, papir, 25x34 cm

"Kula babilonska", 1974. g., ulje/staklo, 60x60 cm

"Jesenski cvjetovi", 1979. g., ulje/staklo, 95x63 cm

Stjepan Ivanec

Pejzažni ekvilibrij

SLIKAR

Pejzažni ekvilibrij Stjepana Ivanca

PRIRODA je prapočelo svega. Njene niti isprepletene su oko bilo kojeg procesa stvaranja. Nevidljive, a najvažnije i neiscrpne. Ove teze potvrdit će se kroz retrospektivan pogled na dosadašnji bogat, plodonosan i dugotrajan rad Stjepana Ivanca predstavljen u Galeriji naivne umjetnosti u Hlebinama. Stjepan Ivanec u maniri naivne počinje raditi samostalno, bez konkretnog upliva „mentora“, temeljeći slikarske postulate na vlastitom osjećaju i talentu. Čuvši za Ivana Generalića i nekolicinu tada već afirmiranih autora, počinje slikati početkom 1970-ih godina, no njegovo slikarstvo zapravo počiva na čistoj stvaralačkoj potrebi i težnji prema likovnom izražavanju. Ivanec stasa u Kladarama, selu koje je izvan izravnog dosega hlebinskih fluktuacija, ali i dio njih s obzirom da tih godina cijela Podravina gotovo „diše“ u ritmu naivne umjetnosti i od nje prosperira. Kladare su zanimljiva polazišna točka kao mjesto susreta i sjecišta dviju kultura, tzv. civiliziranog svijeta i nomadske kulture romske populacije koje donose sraz mirnoće, ugladenosti, stege i izvježbanosti nasuprot opuštenosti, neopterećenosti, jednostavnosti i životne radosti. Sve te silnice ispreplest će Ivanec u svojim slikarskim ostvarenjima.

Sreća je da Ivanec dolazi iz obitelji u kojoj i otac stremi prema umjetnosti pa podrške i razumijevanja za razvoj i razvitak ne nedostaje. Obiteljska potpora omogućila mu je da se u životu posveti isključivo slikarstvu istražujući raznolike tehnike (crtež, akvarel, ulje na platnu i staklu), teme i osnovne likovne elemente (kompoziciju, liniju, plohu...). Njegov je životni put neobičan te je snaga njegove kreativnosti i stvaralačke energije prepoznata

začuđujuće brzo. Počinje slikati vrlo mlad i već 1972. godine ostvaruje prvu izložbu u zagrebačkoj galeriji Lotrščak, kao jedva punoljetni mladić. Izložba je polučila izniman uspjeh, te su svi izloženi radovi i prodani, a autor, što je još važnije – biva prepoznat i pohvaljen od velikog poznavatelja naive Vladimira Malekovića i slikara Ivana Rabuzina. Za mladog čovjeka takav uspjeh zasigurno predstavlja šok i prvotno nesnalaženje u novim okvirima „popularnosti“. Najednom su se kod njega našli brojni kritičari, strani kolekcionari u potrazi za slikama, nudeći mogućnost izlaganja diljem svijeta. Sve to najednom zapljuskuje mladog samoukog autora koji je tek krenuo u istraživanje likovnosti – potkovan urođenim smislom za brzo tehničko svladavanje različitih zadataka, ali stilski još nedovoljno osnažen i diferenciran. U početku se stoga ukalupljuje u poznate motivske i formalne zadanosti hlebinske manire (*Pčelari*, 1970.). No, već kroz nekoliko godina kristaliziraju se elementi i motivi koji postaju prepoznatljiva karakteristika njegova stvaralaštva među kojima glavnu okosnicu čine umnogostručeni krajolici rasuti do neslučenih daljina. Tako je u slici *Cigani na snegu* (1974.) pozadina rastvorena zimskim snježnim pejzažom, u izraženom kontrastu s intenzivnim plavetnilom vode i neba, koji se „gubi“ u nejasno razlučenim valovitim linijama pozadinskih planova. Kasnije će se pejzaž ocrtavati sve jasnije u linijski i koloritno jasno određenom horizontalnom nizanju planova koji će u jednom trenu prevladati nad cijelom površinom slike. Izrazitu horizontalnu usmjerenost kompozicije razbijaju grupacije likova u prednjem planu te prepoznatljiva visoka i tanka stabla, isprepletanih, vijugavih grana, isprepletanih do najtanjih grančica (istovremeno oskudna, bez bogato razvedenih krošnji), koja lateralno zatvaraju kompoziciju.

Sredinom 1970-ih godina, odlučuje se prepustiti vlastitoj maštovitosti te uvodi mnoštvo nadrealnih motiva u prostrane, beskrajne pejzaže. U prvom planu izranjaju gigantski vegetabilni oblici prepuni sadržaja i figura, upotpunjeni fantastičnim vizijama s podtekstom nesvjesnog. Kolorit se ovdje „zgušnjava“, postaje zagastiji, tamniji, zloslutniji. U ovim prizorima vertikale dominiraju nad horizontalno rasprostranjenim pejzažom. Slike vrve značenjskim nabojem, simbolikom i mistikom te kritikom civilizacije kroz parabole književnih djela. Posebno je zanimljiv prikaz *Kule Babilonske*, nebeskih ili božjih vrata (akadski, Babilon = božja vrata) kojima je čovjek nastojao uspostaviti ponovnu ravnotežu i uspeti se do boravišta bogova. Babilonska kula građena je u formi zigurata, stupnjevite kule koja se navodno nastavlja i pod zemljom, a pri vrhu završava hramom (kako bi bila nalik božjem boravištu), pri čemu svaki kat označava etapu u duhovnom uzdizanju. Tradicija ovih sakralnih građevina koja je u prošlosti potjecala od želje za približavanjem božanskom i približavanju božanskog zemlji u Bibliji se izvitoperila u priču o kuli kao mjestu ljudske oholosti, kolektivnom pokušaju čovječanstva da ustane protiv Boga pa je postala simbol urote, zbrke i propasti. Kao protuteža, ali i nadopuna ovoj slici stoji predodžba „podzemne kule“ – Danteovih krugova Pakla (devet krugova Pakla u obliku lijevka, od kojih je svaki se manji, a grijesi sve veći). Ivanec lokalni topos transponira u pozornicu Pakla, smještajući Danteovu priču u prostor Podravine. Iz zemlje se uzdiže križoliki oblik s pretapajućim nijansama boja u plavo-zelenim tonovima, oslikan minucioznom preciznošću kojom utančine bilježi sve do najsitnijeg detalja. U prvom planu slike je rasap ljudskih vrijednosti, egzistencije i postojanja – u križoliki ponor upadaju čovjekoliki i hibridni oblici, dok se u pozadini prostire bogato razvedena obala plavo-zelenih polja pejzaža koji djeluje spasonosno i obećavajuće. Oba prikaza iznimno su simbolički nabijena i svjedočanstvo su vlastite (i općeljudske) potrage za duhovnošću, za smislom vlastitog života i sebe samih kroz ogledalo umjetnosti.

Posljednjih desetljeća Ivanec se „smiruje“, vraća se prirodi koja je glavni poticaj i inspiracija cjelokupnog stvaralaštva,

uravnotežuje se s njenim ritmovima. Ponovno se vraća pejzažu, uglavnom zimskom, kao ishodišnom motivu, no ovaj put prema načelu „manje je više“. Pejzaž izbija u prvi plan, postaje glavni motiv i nositelj slike. Prizori su čišći, reducirani na tek nekoliko najvažnijih akcenata kojima ostvaruje iznimnu sugestivnost prikaza. Odišu mirnoćom, spokojem, kontemplativnom tišinom u osluškivanju prirode svijeta i čovjeka. Težnja za pejzažnim ekvilibrijem je ostvarena. Mir, ravnoteža i suglasje elemenata koje karakterizira prirodu sada je preslikana u likovna ostvarenja. I ovdje su detalji jasno ocrtani, dok je kolorit sve suptilniji, blažih pastelnijih tonova koje znalacki pretapa, istovremeno jasno odvajajući plohu određenog tonaliteta naglašavajući njenu vrijednost. Perspektivna dubina dovedena je do maksimuma – izvedena znalacki vješto, tehnički točno i optički precizno. Nova načela najlakše su uočljiva u istim motivima – u slici *Pijac* (1978.) pejzaž nije do kraja bogato razveden ni jasno ocrtan, figure u prvom planu fizionomski su okarakterizirane, kolorit je jači nego što je u *Pijacu* (2015.) gdje boje postaju smirenije, a figure u potpunosti poopčene, one su tek usputni putnik u veličanju pejzaža. Istraživanjem autor dolazi i do neobičnih tehničkih rješenja u kojima uspješno spaja umjetnost i utilitarnost (*Mrtva priroda sa satom*, 1996.), kroz prozorsko okno ponirući iznova u mnoštvo planova.

Autor je jednom rekao - „*životni put jednog umjetnika je neprestano 'pročišćavanje'*“ - njegov bogati opus upravo je najbolja potvrda toga. Put Stjepana Ivanca drugačiji je od puta većine ostalih slikara naivne provenijencije. Krenuo je utabanim stazama Hlebinske škole, no vrlo je brzo počeo utirati nove, vlastite smjerove kojima još i danas gotovo autohtono vlada. To ne čudi jer da bi se slijedili ovi putevi potrebno je, uz nezaobilazni talent, puno kontinuiranog, predanog rada i usavršavanja kako bi se razvilo izoštreno oko i izvježbana i sigurna ruka koja može pomno oslikati nepregledno mnoštvo potankosti.

Helena Kušenić, povjesničarka umjetnosti

"Lovci zajcov", 1981. g., ulje/staklo, 80x90 cm

"Zima", 2014. g., ulje/staklo, 22x32 cm

"Raskošni brod", 1974.g., ulje i flomaster/papir, 70x100 cm (HMNU)

IZLOŽBA **Gradovi iz snova**

Drago Jurak

(1911-1994)

SLIKAR

"Bezimeni grad", 1967.g., tuš na svili, 50,5x73,4 cm (iz zbirke Potočki)

TERMIN fantazmapolis prvi je upotrijebio Vladimir Maleković, u katalogu: *Dragutin Jurak / Slikar fantazmapolisa*, Galerija Dubrava, Zagreb 1971.

"...Dok nisam našao ono pravo, svoje gradove. Opet u snu: slikam ja tornjiće i čudesne gradove, sve izrezbarene, hoću reći kao da ih je netko izrezbario. Prema tome, nisam ja izmislio ništa, ni motiv, ni stil. Nastojao sam jedino da to što vjernije prenesem" Drago Jurak, iz razgovora s Josipom Škuncom: "To su građevine kakvih još nema na svijetu", *Vjesnik*, Zagreb, 30.4., 1. i 2.5.1971., str.9.

"...Prije nekoliko godina sanjao sam da sam kroz prozor gledao jednu veliku kuću u zraku koja mi se toliko sviđala da sam je

odlučio naslikati". Drago Jurak iz razgovora s Vladimirom Farkašem: "Snovi o baroknim gradovima", *Vikend*, br. 263., Zagreb, 8.6.1973., str.12

Jurak je s "utopijskom arhitekturom" povezo Josip Depolo, u članku "Drago Jurak", *Oko*, Zagreb, 24.7.-7.8.1980., str.19. Isti autor Jurakove je vedute nazvao i snovitom arhitekturom, u članku: Noćni košmar i snovita arhitektura, *Vjesnik*, Zagreb, 12.12.1989.

Josip Škunca u članku: "Slikar fantastičnih gradova", *Vjesnik*, Zagreb, 27.1.1994.

Izrazom "fantastični imaginarij" Jurakov je opus opisala Helena Kušenić u katalogu: *Fantastični imaginarij, Galerija Hlebine, 2015.*: "...Utočište istkano u fantastičnom bezvremenskom imaginariju u kojem stvarnost postaje iluzija, a iluzija zbilja.

Tonko Maroević kao "načelo izgradnje" Jurakovih kompozicija identificira "zbrajanje, odnosno umnažanje gradivne jedinice (da ne kažemo modula) po svojoj širini plohe, naravno bez gravitacijskih ograničenja... Kao da se simultane scene nastavljaju u beskraj ili kao da sažimanjem proizlaze iz beskrajnoga" u članku: "Gradivo gradiva", *Književni tjednik*, br. 8., Zagreb, 4.6.1971., str.18.

Radnja se pretapa iz scene u scenu, iz prostora u prostor po nekom čudnom zakonu logike u kojem su pojedinosti moguće, a cjelina irealna, primijetio je i Juraj Baldani u katalogu: *Drago Jurak / Slikar maštovitih gradova*, Dom boraca NO rata i omladine Jugoslavije, Kumrovec, 1975.

Jurakove slikarske vizije usporedio je s kazališnim kulisama i Tomislav Šola: "Teatralnost njegove slikarske vizije, upravo teatralnost u dobrom i efektivnom smislu, grandiozna je i fantastična kazališna kulisa" u katalogu: *Drago Jurak*, Galerija primitivne umjetnosti, Zagreb 1980.

"Život i rad u Hrvatskom narodnom kazalištu, u kući iluzija i scenskih čarolija probudile su zapretane stvaralačke porive. Sam je počeo stvarati predstave u kojima je istodobno i graditelj kulisa i režiser i glumac" zaključila je Elena Cvetkova u članku: "Graditelj na papiru", *Večernji list*, Zagreb, 18.7.1980., str. 11.

O kazališnoj inscenaciji Jurakova crteža piše i Vladimir Crnković u knjizi: *Crteži i grafike hrvatske naive*, Hrvatski muzej naivne umjetnosti, Zagreb, 2003., str.168.

"Riječ je o strogo individualnoj morfologiji i maštarskoj koncepciji: to su gradovi u lebdenju, gradovi koji ne

priznaju nikakve kauzalnosti, osim impulsa slobode imaginacije" primijetio je i Vladimir Maleković u: "Slikar Drago Jurak", *Kaj*, god. XII, br.3., Zagreb, rujan 1980., str. 25.

Kao umjetnik, Jurak se ponajprije ističe upravo vrlo osobnim i prepoznatljivim crtežima te je "bio i ostao prije svega eminentnim crtačem", naglašava Vladimir Crnković u knjizi: *Crteži i grafike hrvatske naive*, Hrvatski muzej naivne umjetnosti, 2003., str. 166.

Čipkasti karakter Jurakovih veduta primijetio je i Vladimir Farkaš u članku "Snovi o baroknim gradovima" objavljenom u: *Vikend*, br. 263., Zagreb, 8.6.1973., str.12-13. "Njegova slobodna misao plela je raskošne oblike što su se razmnožavali u prostoru kao čipkasta mašta". *Vikend*, br. 263., Zagreb, 8.6.1973., str.12

Vladimir Crnković ovaj crtež tumači simbolički kao uprizorenje umjetnikovog nesvjesnog u knjizi: *Crteži i grafike hrvatske naive*, Hrvatski muzej naivne umjetnosti, Zagreb, 2003., str. 167-171.

Nada Vrkljan-Križić i ove je Jurakove radove povezala sa snom kao nadahnućem: "Najnovijim svojim slikama Drago Jurak se uselio u najdublje slojeve svojega sna", u katalogu: *Drago Jurak*, Galerija primitivne umjetnosti, Zagreb, 1989.

Tekst preuzet iz kataloga: *Gradovi iz snova*, Drago Jurak, HMNU, 2016., autorice izložbe i kataloga, Svjetlane Sumpor.

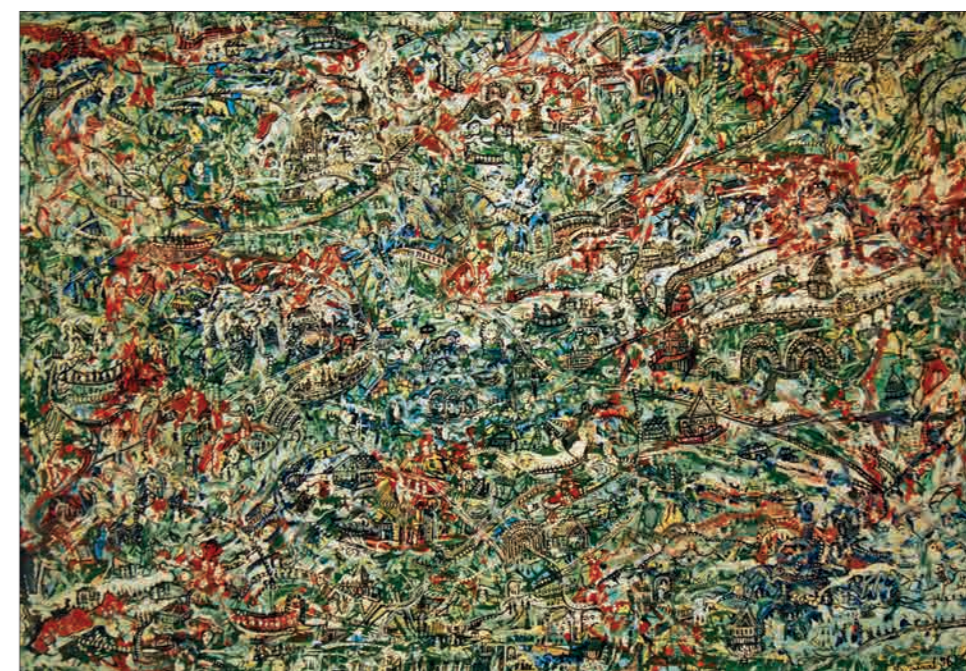
Katalog izložbe

"Usidreni brod", 1974.g., ulje i flomaster/papir, lakirano, 50x70 cm, (iz zbirke Potočki)

"Gradovi skrivači", 1989.g., ulje na tvrdom papiru, 50x70 cm, (HMNU)

"Život na zemlji", 1976.g., emajl boje na kartonu, lakirano, 69,2x99,3 cm (HMNU)

"Kolinje", 2009.g., tuš/akvarel, 34x44 cm

"Perušanje kukuruza", 2015.g., tuš/akvarel, 34x44 cm

Novi član

Milan ČORAK

SLIKAR

NOVSKA Samouki slikar Milan Čorak rođen je 1958. godine u Zagrebu. Završio je višu školu za sportske trenere. Umirovljeni je pukovnik HVO-a. Slikarstvom se bavi još od malih nogu, od osnovne škole. Sada u zreloj fazi života i umjetničkog stvaranja nedavno je predstavljao RH na likovnoj koloniji u Mađarskoj koju je organizirala tamošnja državna vojna formacija. Izlagao je samostalno u Novskoj, Zagrebu i

Sisku, a i na mnogim skupnim izložbama je sudjelovao. Koristi većinu slikarskih tehnika kao što su: ulje na platnu, akvarel na papiru, pastel na papiru, tuš, olovku itd., a najčešće je to tuš u kombinaciji s akvarelom. Obično slika motive iz seoskog života slavonskog čovjeka i njegovu svakodnevicu. Osim HDNU-a, Milan Čorak član je i DLAN-a (Društva likovnih autora Novske). Živi i radi u Novskoj.

"Pečenje šarana", 2015.g., tuš/akvarel, 34x44 cm

"Pečenje kruha", 2015.g., tuš/akvarel, 34x44 cm

"Zimski ugođaj", 2015.g., tuš/akvarel, 28x38 cm

"Zima uz rijeku", 2015.g., tuš/akvarel, 28x38 cm

podravina i prigorje

Turistička zajednica
Koprivničko-križevačke županije

Izložba Pisanica od srca
24. 03. – 10. 04. 2017.
Koprivnica, Zrinski trg

Velika martinska špefancija
4. studenoga 2017
Koprivnica, Zrinski trg

Country vikend na Šoderici
4. – 6. kolovoz 2017.
Jezero Šoderica

Info:
Turistička zajednica Koprivničko-križevačke županije
Antuna Nemčića 5, Koprivnica
+385 (0) 48 624 408
www.tz-koprivnicko-krizevacka.hr
ured@tz-kckz.com
facebook

Tiskovine o Božićnoj izložbi HDNU-a ...

ZAGREB Iako mnoge tiskovine u Hrvatskoj posljednjih desetak godina vrlo malo ili gotovo nikako ne prate zbivanja u domaćoj naivnoj umjetnosti, ovdje smo za naše čitatelje izdvojili 2 vrijedna primjera koja govore sasvim suprotno. Ipak se prati što rade naivni umjetnici u galeriji "Mirko Virius" u Zagrebu.

GLAS ZAGREBA čija je naklada oko 50.000 komada, gotovo polovicu posljednje stranice siječanskog broja podsjetio je čitatelje o otvorenoj izložbi u galeriji "Mirko Virius" što je itekako osjetno povećalo posjećenost galeriji. To je za svaku pohvalu novinarima i glavnom uredniku Glasa Zagreba. (slika desno)

JJUTARNJI LIST čija je naklada subotnjeg broja oko 60.000 komada u zagrebačkom izdanju dana 17.12.2016. godine na 17. stranici donio je vijest najavivši našu izložbu 2 dana prije samog otvorenja izložbe. To je za svaku pohvalu. (slika gore)

DVOJEZIČNA
MONOGRAFIJA HDNU-a
160 stranica, 840 fotografija,
A4-format, šivani uvez

Cijena: 290 kn

50 GODINA HRVATSKOG DRUŠTVA NAIVNIH UMJETNIKA

Životopisi 240 autora - slikara i kipara

Kako i kada je nastalo
Hrvatsko društvo naivnih
umjetnika - HDNU

50 YEARS OF THE CROATIAN
ASSOCIATION OF NAÏVE
ARTISTS

Galerija Mirko Vezina
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika
11000 Zagreb, Tel: 01 4813-730, www.hdnu.hr

ZAGREB
1964 - 2014

KNJIGU
MOŽETE KUPITI
TELEFONSKOM
NARUDŽBOM

(01) 4813-730
(098) 646-801

Tko su bili

sudionici burnog

likovnog vremena 1960-ih i 1970-ih

Na hrvatskom i
engleskom jeziku

ISSN 1849-575-3

9 771849 575004

00115

U
P
R
O
D
A
J
I